

VIDA ESCALENCA

REFRESQUEM LA MEMÒRIA

RICARD GUANTER

EN JOSEP ESQUIROL

Avui dia que agrada tant de fer estadístiques, ben segur que si en féssim una dels escalencs que han estat més populars a la nostra vila al llarg de la seva història, en Josep Esquirol i Pérez seria un dels qui ocuparia els primers llocs.

I ho seria per molts motius que aniran sortint en el decurs del meu treball que espero dedicar-li en aquest i en els propers mesos.

I parlo de mesos, perquè és impossible, en un sol número, amb el poc espai que compto, d'ocupar-me d'aquest personatge tan pintoresc, polifacètic i popular que fou l'Esquirol.

Són tres "pens" —p—, com tres foren les "pens" de la propaganda de la gasolina que venia i que, en un gran rètol, ho anunciava als quatre vents en un dels porticons de la seva botiga: **Pura, Potente, Probadla**.

Però no avancem aconeixements i comencem les coses per llur principi.

Jo m'atreviria a dir que, més que la seva professió de fotògraf fora de sèrie, la fama del qual traspassà de bon troç les fronteres escalencs, fou el seu esperit després i sempre disposat a col·laborar amb tot allò que beneficiés a la població, el que li donà més popularitat entre els seus conciutadans.

I això que l'Esquirol no nasqué a L'Escala, on sols hi va viure 33 anys. Fill de Barcelona, foren els seus pares en Josep Esquirol i la Paulina Pérez.

A l'edat de 24 anys, el 9 de març del 1898, va contraure matrimoni a la parròquia de Sant Pere de L'Escala amb la senyoreta **Francesca Alonso i Mornau**, de 26 anys, 2 més que ell, i que a partir d'aleshores tots la coneixerien per la senyora Francisqueta, aquella dona petita, de poques carns, d'aspecte trist, cabell blanc i veueta prima i tremolosa. El matrimoni no tingué descendència.

Quan només comptava 57 anys, en Josep Esquirol moria el 19 de març del 1931, l'any de la implantació a Espanya de la Segona República, i el mateix dia de Sant Josep, diada del seu Sant.

Les seves despulles reposen en el **Cementiri Vell de la vila**, en la tomba familiar subterrània emplaçada just a l'entrada i sota mateix de la làpida que tots haurem trepitjat més d'una vegada i on s'hi pot llegir el següent:

"Tu que ahora me pisas, párate a considerar, que al fin vendrás a parar, lo mismo que yo en cenizas".

La senyora Francisqueta sobrevisqué 25 anys més que el seu marit, morint als 83 anys, el 3 de febrer del 1954.

Fins aquí, alguns elements de la curta biografia cronològica de l'Esquirol. Bé prou ens hauria agradat disposar de més dades. Per manca de les mateixes, passem ara a la seva gran i variada activitat professional i a la no menys àmplia participació ciutadana dins l'àmbit cultural, esportiu i recreatiu, com recordarà molt bé la gent més gran del poble.

No mancaran, tampoc, unes quantes anècdotes, totes elles plenes de gràcia i espontaneïtat, que ens ajudaran a conèixer millor l'Esquirol.

No cal recordar que estic molt ben predisposat a rebre de la gent tota mena de dades i anècdotes, relatives al nostre personatge, a fi de publicar-les en el mesos venidors.

Mentrestant, agraïm de bon cor la informació que sobre l'Esquirol ens han facilitat els següents senyors, bons amics nostres:

*Joan Ballesta i Pujol,
Josep Cortal i Bòada "Papat",
Diego Masferrer i Oliveras,
Sidon i Magdalena Pascual Callol,
Pere Saló i Vicens,
Josep Salvat i Guanter, i
Joaquim Simon i Brugués.*

En Josep Esquirol, juntament amb la seva esposa, la senyora Francisqueta, regentaren l'establiment que portava el nom comercial de **CASA ESQUIROL**, si bé en el rètol més gros, dels molts que hi havia —l'Esquirol era una gran enamorat de la propaganda— hi deia **J. ESQUIROL, FOTOGRAF**, rètol amb lletres grosses i soltes, i que fins no fa gaire figurava encara en el balcó de la seva casa, en el número 7 del carrer Enric Serra, que en els inicis de la botiga s'anomenava carrer Major.

A la fotografia que acompanya aquestes línies, es pot llegir molt bé el nom de batalla de la casa.

A la seva època, l'establiment comercial de l'Esquirol fou el millor de L'Escala i comarca, i en els seus aparadors, s'hi podien admirar joies d'or, plata i xapat, objectes per a regals de nocces i premis per a festivals i un gran assortiment en rellotgeria de butxaca —no es coneixien encara els de polsera— i de paret. Hi havia també exposades antigalles d'Empúries recuperades per ell mateix, a la qual cosa ara no estaria autoritzat.

Una vertent molt diferent, però que l'Esquirol tot ho barrejava dintre d'un cocktail molt ben harmonitzat, era la venda de gasolina i olis per a autos i embarcacions. Tenia la concessió de la gasolina anomenada, popularment de les tres pens.

Quan es passava per davant de la seva botiga, cridava molt l'atenció allò que ja hem dit: **Potente, Pura, Probadla**, i que responia a la marca oficial de "Petróleos Porto Pi".

Som molts els qui recordarem el sortidor de gasolina que hi havia a la vorera de davant de ca l'Esquirol, si bé la seva instal·lació tingué lloc en els últims anys de la seva vida. Aquest sortidor desaparegué l'any 1970, suposant la seva eliminació una gran millora per la circulació rodada en el cèntric carrer Enric Serra, com també ho fou la desaparició del sortidor de **Can Dubé**, al carrer de Gràcia.

L'arribada del fenomen turístic feia impossible de mantenir per més temps ambdós sortidors en el centre de la població.

Molts anys abans, havia desaparegut un tercer sortidor de gasolina que es trobava a la llavors anomenada plaça Víctor Català i que avui dia coneixem com la de Can Fèlix o la de Ca l'Esteve, ja que oficialment no ens consta, com a plaça, cap nom en concret. Estava ubicat al costat mateix de la casa actualment de la senyora Roser Sureda, a la façana de la qual casa no hi havia cap porta ni cap finestra. S'hi venia la gasolina "El Clavileño" i el sortidor era regentat per **Can Tetes**, una petita fonda que hi havia a l'esmentada casa a la qual s'hi entrava pel carrer Enric Serra, i també pel carrer Pintor J. Massanet, aleshores carrer de l'Hospital.

Tornant a la variada activitat professional de l'Esquirol, direm que a més de botiguer, era comissionista. Tant aviat venia **recanvis de Ford**, de la qual casa n'era concessionari, com venia llums de petroli per a embarcacions de la marca "Continental", com venia cases per a estiuejants, com patis, pallers, camps de conreu, vinyes, olivets, etc...

